

Manus till rollspelen för traditionellt flöde

Rollspel 1: Vårdflöde ångest och sjukintyg

Scen: Telefonkontakt mellan patient och sjuksköterska.

Patient: "Hej... jag har haft mycket ångest de senaste veckorna. Jag sover dåligt, har svårt att koncentrera mig på jobbet och känner att jag måste få hjälp."

Sjuksköterska: "Jag förstår att det känns jobbigt för dig. Du har ångest och vill ha hjälp med det. Det låter klokt att prata med någon. Jag kan boka in dig till vår psykolog, hon är van vid att hjälpa människor med ångest."

Patient: "Ja, det låter bra men är du säker på att psykologen kan hjälpa mig? Det är inte bättre att jag får träffa en läkare?"

Sjuksköterska: Jag förstår hur du tänker och våra läkare är jätteduktiga men när det kommer till ångest så är psykologen faktiskt den som har bäst verktyg för att du ska kunna lära dig att hantera det som är jobbigt.

Patient: Jag vill verkligen lära mig hantera detta så att jag kan leva mitt liv, jobba och ta hand om mina barn utan att det alltid känns så tungt. Du får gärna boka en tid till psykologen. Men du... jag behöver ju också ett sjukintyg. Jag klarar verkligen inte av att gå till jobbet just nu och har redan varit hemma i 7 dagar. Min arbetsgivare kräver ett intyg typ nu."

Sjuksköterska: *(lite osäkert)*

"Okej... Vad bra att du tog upp det också, då blir det annorlunda. Ett sjukintyg kan bara en läkare skriva. Då behöver du en tid hos läkaren istället. Jag bokar in en akuttid idag så får ni prata om sjukskrivning där."

Patient: *(suckar lite, både lättad och uppgiven)*

"Det låter bra, gud vad lättad jag blir, tack för att du tar mig på allvar."

Kort kommentar:

"I det traditionella flödet förändras planeringen så fort patienten nämner sjukintyg. Det leder ofta till extra läkarbesök och en risk att sjukskrivning blir förstahandslösningen – innan andra insatser hunnit prövas."

Rollspel 2: Samtalet med chefen

Scen: Telefonkontakt mellan patienten Joakim och hans chef Kajsa.

Kajsa: "Hej Joakim! Vad bra att du ringer, jag har varit lite orolig. Du har ju varit borta i en vecka utan att vi har hört något. Hur mår du egentligen?"

Joakim: "Ärligt talat mår jag inte alls bra... jag har jättemycket ångest, sover nästan ingenting, kan inte koncentrera mig på något."

Kajsa: "Jag förstår... det låter tufft. Men är det något vi kan göra på jobbet för att underlätta? Vi kanske kan ändra dina arbetsuppgifter, låta dig jobba hemifrån ett tag eller hitta någon annan lösning?"

Joakim: "Nej... det känns inte lönt just nu. Jag ska till vårdcentralen och få ett sjukintyg. Jag kommer vara sjukskriven ett tag tills jag mår bättre."

Kajsa: "Okej... ja, det är klart att läkaren vet bäst. Se till att lämna in intyget så snart som möjligt. Jag ringer en vikarie direkt nu, så behöver du inte vara orolig för jobbet."

Joakim: "Toppen, tack. Jag fixar intyget så får vi ta det därifrån. Tack för att du förstår, det är verkligen hjälpsamt, du har alltid varit en riktigt bra chef."

Kort kommentar:

"Så snart Joakim har anledning att förvänta sig en sjukskrivning finns en risk att han och alla runt omkring börjar agera för att underlätta en sjukskrivning. Risken är att andra mer ändamålsenliga åtgärder som stöd av arbetsgivaren och möjligheterna till arbetsanpassning lämnas åt sidan, trots att de skulle kunna hjälpa Joakim att fortsätta vara delaktig i arbetet."

Rollspel 3: Samtalet med frun

Scen: Joakim ringer hem till sin fru efter att ha pratat med vårdcentralen och arbetsgivaren.

Joakim: "Hej älskling... jag har pratat både med vårdcentralen och med chefen på jobbet. Alla tycker att jag ska vara sjukskriven ett tag. Jag ska bara gå ner till vårdcentralen och fixa intyget från läkaren."

Frun: "Okej men jag trodde att du skulle få hjälp med din ångest för jobbet?"

Joakim: Jo alltså de erbjöd först tid till psykologen men sen när sjuksköterskan förstod hur dåligt jag mår så bokade hon om till läkaren istället så att jag får hjälp med sjukskrivning.

Frun: Jag förstår, det låter nog klokt. Du har ju mått dåligt ett bra tag. Det är inte konstigt alls – med allt runt huset och din mamma... **och så vet vi ju att du lätt går och oroar dig så fort du har lite tid över.**

Joakim: Ja... det känns skönt att du säger så. Jag har rätt mycket, jag oroar mig för och behöver tid till det."

Kort kommentar:

"I det traditionella flödet förstärks bilden av sjukskrivning som den bästa och kanske enda lösningen. När vården, arbetsgivaren och familjen bekräftar det, blir det svårt för Joakim att se alternativa vägar framåt."

Rollspel 4: Samtalet i väntrummet

Scen: Joakim sitter i väntrummet på vårdcentralen. En vän dyker upp och ser honom.

Vännen: "Hej Joakim! Vad gör du här? Hur är det med dig?"

Joakim: "Ärligt talat... inte så bra. Jag orkar inte jobba längre, det har varit för mycket både hemma och på jobbet. Jag ska bli sjukskriven nu och försöka få ordning på mig själv."

Vännen: "Oj, det låter tufft. Men det är väl bra att du får lite tid. Vad säger vården?"

Joakim: "De tycker att jag behöver vara sjukskriven ett tag. Antagligen behöver jag börja med antidepressiv medicin också, så att jag kan komma på fötter igen under tiden."

Vännen: "Jag förstår. Men du... ska vi inte åka och fiska i helgen, som vi brukade? Lite frisk luft och sällskap kanske skulle göra dig gott."

Joakim: "Nej, jag tror inte det. Just nu måste jag vila och ta hand om mig själv. Det får vänta tills jag mår bättre. Jag måste ta ansvar för mitt mående nu."

Vännen: *(lite besviken, men accepterar)* "Okej, jag fattar. Men du hör av dig när du känner dig redo."

Joakim: "Ja, det ska jag. Just nu behöver jag bara vila och försöka landa."

Kort kommentar:

"I det traditionella flödet blir sjukskrivning ofta en identitet i sig. Joakim börjar se sig själv

som sjuk och avstår från aktiviteter som egentligen skulle kunna bidra till återhämtning och stärkt arbetsförmåga."

Rollspel 5: Besöket hos läkaren

Scen: Joakim sitter inne hos läkaren. Läkaren har egentligen 15 minuter till besöket men besöket innan drog ut på tiden och besöket efter är en multisjuk 76 åring med misstänkt cancer.

Läkaren: "Hej Joakim. Hur mår du?"

Joakim: "Jag mår inte alls bra. Jag klarar inte att jobba. Min fru tycker inte att jag klarar något hemma heller. Jag orkar inte ens följa med min kompis och fiska längre. Jag tror att jag är deprimerad – och jag klarar verkligen inte att jobba."

Läkaren: "Jag förstår att det är tungt. Vad säger din arbetsgivare om situationen?"

Joakim: "Jag pratade med min chef idag. Hon tycker också att jag ska sjukskriva mig. Hon ska ta in en vikarie för mig så det är inga problem."

Läkaren: *(nickar)* "Okej... och hur sover du?"

Joakim: "Inte alls. Jag behöver något så att jag kan sova. Kanske också något mot depressionen."

Läkaren: "Jag förstår... men du, jag är inte riktigt säker än. Jag tror att du skulle behöva prata med vår psykolog också."

Joakim: "Absolut, det kan jag göra. Men du får fixa intyget så länge, så kan vi ta psykologen sen."

Läkaren: *(drar ett djupt andetag)* "Vi gör så här då: du får en kortare sjukskrivning nu, så får psykologen göra en bedömning nästa vecka och så får ni komma fram till en plan tillsammans. Det är verkligen viktigt att du är aktiv i det här och inte bara stannar upp."

Joakim: *(lättad)* "Ja, självklart. Du fattar inte hur lättad jag blir. Du räddar mitt liv här, det är så fantastiskt skönt med en läkare som förstår."

Läkaren: *(avslutar besöket, lite pressad av tiden)* "Bra, då gör vi så. Jag skriver intyget nu direkt så du kan lämna det till din arbetsgivare och så bokar vi in psykologen."

Kort kommentar:

"I det traditionella flödet blir sjukskrivningen snabbt central, och patientens lättnad över att få intyget förstärker läkaren i att gå på patientens linje – trots att andra insatser skulle behöva komma först."
